

บทที่ ๕

การปฏิบัติเกี่ยวกับการจับกุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๖ มีเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นสำคัญ ได้มีบทบัญญัติที่เปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็ก หรือเยาวชนที่ถูกจับกุมหรือดำเนินคดีอาญา ซึ่งกำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการจับกุมเด็กและเยาวชน ดังนี้

ตาม พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓

- เด็ก** บุคคลอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ (มาตรา ๔)
- เยาวชน** บุคคลอายุเกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ (มาตรา ๔)
- การนับอายุ** ๑. ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น (มาตรา ๕)
๒. ให้เริ่มนับแต่วันเกิด ถ้าไม่รู้วันเกิด ให้นับวันที่ ๑ แห่งเดือนนั้นเป็นวันเกิด

ศาลที่มีอำนาจพิจารณา

- ท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ (มาตรา ๙๕)
- ท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด (ต้องเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน)

หลักเกณฑ์การจับ

- ห้ามจับเด็ก เว้นแต่ ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีหมายจับ หรือตามคำสั่งศาล (มาตรา ๖๖)
- การจับเยาวชน, จับได้ตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

วิธีการจับ

- ส่วนที่เกี่ยวกับเด็ก/เยาวชน ที่ถูกจับ (มาตรา ๖๙)
เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับต้องปฏิบัติ ดังนี้
  - แจ้งว่าเขาต้องถูกจับ
  - ต้องแจ้งข้อกล่าวหา
  - ต้องแจ้งสิทธิตามกฎหมาย
  - ต้องแสดงหมายจับ (ถ้ามี)
  - ต้องจับโดยละมุนละม่อม (โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และไม่เป็นการประจาน)
  - ห้ามใช้วิธีควบคุมเกินจำเป็น
  - ห้ามใช้เครื่องพันธนาการเด็กที่ถูกจับ (เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือ

เพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือบุคคลอื่น)

ถ้าไม่รู้วัน, เดือนเกิดให้นับตั้งแต่วันต้นปีปฏิทินซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด (มาตรา ๑๖)

๒. ส่วนที่เกี่ยวกับบิดา, มารดา, ผู้ปกครอง หรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็ก/เยาวชนอาศัยอยู่ด้วย (มาตรา ๖๙)

๒.๑ ถ้าอยู่ด้วยในขณะที่จับ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับ แจ้งเหตุแห่งการจับให้บุคคลดังกล่าวทราบ

๒.๒ ถ้าไม่ได้อยู่ด้วยในขณะที่จับ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับ ปฏิบัติดังนี้

- แจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงการจับกุมในโอกาสแรกเท่าที่สามารถทำได้
- ให้ติดต่อสื่อสาร หรือปรึกษาหารือกับบุคคลเหล่านั้น หากผู้ถูกจับประสงค์

การดำเนินการเมื่อทำการจับกุมตัวแล้ว

๑. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับจัดทำบันทึกการจับ (มาตรา ๖๙ วรรคท้าย) โดยจะต้องมีข้อความและรายละเอียด ดังนี้

- การแจ้งข้อกล่าวหา
- แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับ (พฤติการณ์ในการกระทำความผิด)
- ห้ามถามคำให้การ
- ถ้าในขณะที่ทำบันทึกการจับ มีบิดา, มารดา, ผู้ปกครอง หรือผู้แทนองค์การฯ อยู่ด้วยในขณะนั้น

ก็ให้ทำบันทึกฯ ต่อหน้าบุคคลดังกล่าว และให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นพยานด้วยก็ได้

๒. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับ นำตัวเด็ก/เยาวชนส่งมอบให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ เพื่อให้ส่งผู้ถูกจับต่อไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อไป

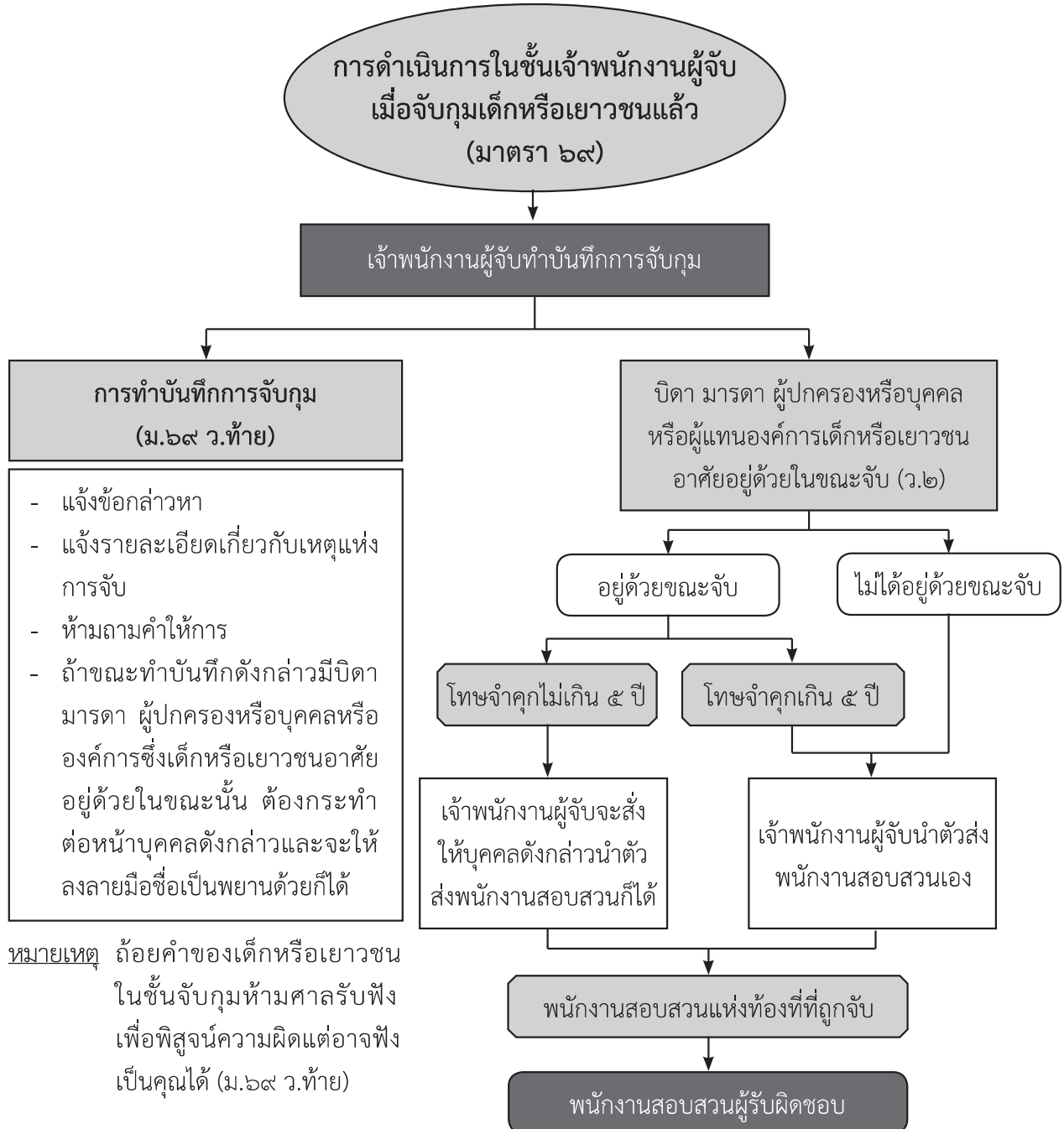
๓. เมื่อพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบได้รับตัวเด็ก/เยาวชนไว้แล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวเด็ก/เยาวชนไปศาลภายใน ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้ศาลตรวจสอบการจับในประเด็น ดังต่อไปนี้

- เป็นเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่
- การจับ/การปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชน ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
- ถ้ายังไม่มีที่ปรึกษากฎหมายให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้

หมายเหตุ หากมีกรณีเป็นที่สงสัย เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับจะต้องไปแถลงต่อศาลในประเด็น

ดังกล่าวด้วย

การจับกุมเด็กและเยาวชน

หลักเกณฑ์ วิธีการจับกุมเด็กและเยาวชน

ห้ามควบคุม คุมขัง กักขัง คุมความประพฤติ
หรือใช้มาตรการอันมีลักษณะเป็นการจำกัด
สิทธิเด็กหรือเยาวชน

เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งศาล หรือกรณีควบคุมเท่าที่จำเป็น
เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๙, ๗๐ หรือ ๗๒ (ม.๖๘)

